

No Pakpakat tane Pol tupas ira GALESIA

Pol gate so ira lotu tano katano Galesia (ari di lik be tano nuno luaina hinana ma ari di lik be tano nuno airuo na hinana). Ma kike ra matanabar na Galesia pa dile Iudeia. Pa di gale murmur ira harkurai tane Moses. Pata. Di ga nurnur sene mon tane Jisas ma ne God ga halon di. Iesene namur dahine, be Pol gate hana leh, ari tena harausur harabota di ga hana tupas ira Galesia ma di ga hinawase di be paile tale be tikenong na kap no nilon hathatikai ing be i nurnur tane Jisas sene mon. I supi ter bileng be na mur ira harkurai tane Moses, ma tike tamat na harkurai no tintalen na kut palatamaina turadi ura hamanis be aie tikenong ta ira matanabar tane God. Ma be Pol ga ser leh ikin ra harausur iga manga ngalngaluan ma iga karup bileng be ira Galesia di na kanan ura hadade ikin ra harausur ing i mes harsakit tano tahut na hininaawas tutuno ing di ga kap usurane ie mekatika hone Pol (nes Galesia 1:6-9). Pol ga ura hamanis ta di be ikino tahut na hininaawas sene mon i tale be na halon di. Pol ga hamanis be no nuno hinarpir i tutuno kinong God iat ga tibe ie be aie tike apostolo ma iga ter ikino hininaawas tana (1:11-2:10). Ma no surno tano tahut na hininaawas, ma no surno ta ikin ra pakpakat bileng i horek, be **God na kure be tikenong i takados ra matmataan tana ing be i nurnur sene mon tane Krais,**

ma pata be i murmur ira bilai na tintalen ta ira harkurai tane Moses (2:16-21). Pol ga hamanis be pata tikenong paile tale be na mur ira harkurai tane Moses, kaie God i sip be dait na nurnur sene mon hoke Abraham ga nurnur waing God na kure be dait takados ma be dait na langalanga sukun kike ra dades na harkurai (3:1-4:31). Ma sene paile tahut be dait ing dait paile kis ra hena ira harkurai be dait na gil ira sasana (5:1-15). Pata. Tano nudait nurnur dait langalanga um ura murmur ira tahut na tintalen hoke no Halhaaliena Tanuo na lamus dait be dait na lon hobi (5:16-26).

¹ Aiou Pol tike apostolo. Ma ari turadi mon pa dile tibe iou be iou tike apostolo, ma tike turadi paile tule iou bileng hobi. Iesene iou te kap no kinkinis na apostolo mekatika hone Jisas Krai ma ne God no Tama dait nong ga hatut ie sukun ra minat. ² Io, iou tikai ma ira hinsaagu tane Krai ing di kis tikai ma iou, mem pakat ikin ukaia ho mu ira matanabar na lotu ta ira tamtaman tusu tano katano Galesia. ³ Iou sasaring be God no Tama dait ma no Watong Jisas Krai na ter ra harmarsai ma ra malum ta mu. ⁴ Io, Krai ga ter leise no nuno nilon ura kapkap leise ira nudait sasana be na halon dait sukun ira sana tintalen ta ikin ra pana bung, haruat tano sinisip tane Mama no nudait God. ⁵ Io, tutuno sakit, dait na pirllet God hathatikai.

Tike tahut na hininaawas sene mon kanaia.

⁶ Maris! No tingagu i manga karup be habir at mon ma mu hanana talur ikino nong ga tato

mu. Ma iga tato mu hohaam? Iga tabar bia mon mu ma ne Kraiss. Ai! Habir mon ma mu sisiel ta tike mes na hininaawas di tange be no tahut na hininaawas. ⁷ Iesene pata be tike mes na hininaawas aie no tahut na hininaawas tutuno. Ma iou tange mon hobi kinong ari di gilgil hangangao mu ma di sip be di na pukusane hague no tahut na hininaawas utane Kraiss. ⁸ Ing be mem iat be tike angelo iat metuma ra mawe nage harpir ta mu ma tike mes na hininaawas ta nong mem ga harpir ma ie, io, iou saring God be na hague tutuno iat balik ie. ⁹ Hoke mem ga tange nalalie, kakarek iou tange habaling horek: ing be nesi tikenong i harpir ta mu ma tike mes na hininaawas ta nong mu ga bala leh, io, iou saring God be na hague tutuno iat ie.

¹⁰ Mu lik hohaam? Ing be iou tange hobi i nanaas be iou sip be ira turadi di na haut leh iou? Pata tutuno iat! Sene be iou sip be God na haut leh iou. Hohaam, i nanaas be iou ura halaro ira turadi? Pata. Ing be iou gor walwalar baak ura halaro ira turadi, io, pai gorle tale be iou tike tultule tane Kraiss.

God iat ga tibe Pol be na apostolo, ma pata be tike turadi ga tibe ie.

¹¹ Ira hinsaagu tane Kraiss, iou sip be mu na palai be no tahut na hininaawas nong iou ga pirpir mu ma ie paile hanawat mekaia tike turadi. ¹² Pata ta turadi ga hinawase iou be iga hausur iou utana. Iesene Jisas Kraiss ga hapuasne ie tagu.

¹³ Io, mu gate hadade ter utano nugu mangana nilon nalalie ing iou ga kis ter ta ira mangana nurnur ta mem ira Iudeia. Iou git manga haragawai ta ira matanabar tano lotu tane God ma iou git walwalar be ni hgae ie. ¹⁴ Iou ga manga ineine ta di ra haleng ta ira nugu harwis ura murmur timaan ira tintalen ta mem ira Iudeia. Ma iou ga taram ira harausur ta ira hintubugu ma ira but na gungunuama ma ra tamat na baso. ¹⁵⁻¹⁶ Iesene God ga gilamis leh iou tano nuno harmarsai nalalie tano pana bung di ga kaho iou ma iga tato iou ura nuno. Ma iga sip be na hapuasne no Natine tuma naramon tagu waing nige harpir nalamin ta di ing pa dile Iudeia. Ma ing be God ga gil hobi iou pai gale kap ta harpir ta tike turadi uta ikin ra hininaawas. ¹⁷ Ma iou pai gale hana bileng utuma Ierusalem ta dong ing di ga kap no kinkinis na apostolo nalalie tagu. Iesene iou ga haiah utusu Arebia ma iou ga tapukus baling utuma Damaskas.

¹⁸ Io, aitul a tinohon ga sakit ma iou ga hana utuma Ierusalem ura numir harnunurai ma ne Pita. Ma iou ga kis tikai ma ie ra sangahul ma liman na bung. ¹⁹ Sene be iou pai gale nes tikenong ta di ira mes na apostolo, Jemes sene mon, no tasine no Watong. ²⁰ Io, iou sasalim ra matmatahan tane God uta ira linge iou pakpakat ukaia ho mu be pata be a harakale. ²¹ Io, namur iou ga hana utusu ta ira iruo katano Siria ma ne Silisia. ²² Ma ira lotu tane Krai tusu tano katano Iudeia pa di gale nunure iou. Pata. Pa di gale tale

be di na nes kilam bileng no matmataan tagu. ²³ Iesene di git seser mon ikin ra hininaawas nong ga tange horek: “Aie nong ga haragawai baak ta dait, kakarek i harpir utano tahut na hininaawas nong dait nurnur tana. Ma nalalie iga walar be na hgae ikin ra hininaawas.” ²⁴ Ma di ga pirpirlet um God ura utagu.

2

Ira mes na apostolo di ga bala leh Pol be aie tike apostolo ma pa di gale pukusane tike linge tano nuno hininaawas.

¹ Ma a sangahul ma ihet na tinohon namur iou ga tapukus baling utuma Ierusalem, mir ma ne Barnabas. Ma iou ga lamus bileng Taitus. ² Ma iou ga hana kinong God ga harapuaasa tagu be ni hana. Ma iou ma ira lilie ing di ga lik hatamat di, mem sene mon mem ga kis hulungan ma iou ga hinawas palai ta di utano tahut na hininaawas nong iou harpir ma ie nalam in ta di ing pa dile Iudeia. Ma iou ga lilik barbarahon kinong iou pai gale sip be no nugu pinapalim menalalie ma ta ikino pana bung bileng na linge bia. ³ Ma a tutuno be Taitus nong mir ga tikai huat, pata be a Iudeia ie, iesene pa di gale haragut be da kut no palatamaine. ⁴ Ma ikin ra linge ga hanawat kinong ari turadi ing di ga harababo be di gar tane Krai s, di ga lala mur mem ura nesnes timaan leh mem be mem gar tane Krai s Jisas, mem langalanga sukun hohaam kike ra mangana harkurai. Io, di ga sip be di na

hapupusak mem ma ta tirih ta kike ra harkurai tane Moses. ⁵ Iesene mem pai gale haut leh ta dahine ta ira nudi lilik waing no tutuno tano tahut na hininaawas pai nale panim sukun mu.

⁶ Ma hohaam ta kike ra lilie ing di ga lik hatamat di? (Io, be a mangana kinkinis so di ga kap ter nalalie, pai gale habulbul iou. God pai nale hatamat tikenong ing be ira turadi mon di lik hatamat ie. Pata.) Io, kike ra lilie ing di ga lik hatamat di, di ga haut leh no nugu hininaawas. Pa di gale sip be di na pukusane no nugu nianga ta dahine. ⁷ Pata. Iesene di ga nes kilam be God ga ter no pinapalim tagu ura harpir ma no tahut na hininaawas nalaman ta di ing pa dile Iudeia hoke iga ter no pinapalim tane Pita ura harpir nalaman ta ira Iudeia. ⁸ Ma ikin ga palai kinong God nong ga papalim naramon tano gingilaan na apostolo tane Pita nalaman ta ira Iudeia ga papalim bileng naramon tano nugu gingilaan na apostolo nalaman ta di ing pa dile Iudeia. ⁹ Ma ne Jemes, Pita, ma ne Jon duhat ing di ga lik hatamat duhat be duhat palim ter no lotu, io, duhat ga nes kilam be God gate haidane iou ma ikin ra pinapalim. Io kaie, duhat ga lulu ma mir ma ne Barnabas ura hamanis be mem na papalim tikai. Io, duhat ga haut be mir na hana ter ta di ing pa dile Iudeia, ma be duhat na hana ter ta ira Iudeia. ¹⁰ Duhat ga saring mir be mir na gil tike linge sene mon. Duhat ga saring mir be mir na lilik ura harahut ira maris. Ma ikinong iat no linge nong gate hanawat tamat tagu, kaie

iou gom gilgil.

Pol ga sungute Pita ing Pita ga gil sasana.

¹¹ Iesene ing be Pita ga hanawat utusu Entiok iou ga tur mamate ie ma iou ga sungute ie ura tutur bat ikino linge iga gil kinong iga gil tike sasana. ¹² Io, iga gil horek: nalalie ta ing ari turadi metuma hone Jemes ga hanawat, Pita git iaiaan tikai ma di ing pa dile Iudeia. Iesene ing be di ga hanawat, Pita ga tur haburuana be na hana sisingen leh ta di ing pa dile Iudeia kinong iga burte di metuma hone Jemes ing di tur dades tano gingilaan na kut palatamainari. ¹³ Ma ira mes na Iudeia tane Krai di ga harababo tikai ma ne Pita ing di ga hana leh bileng sukun di ing pa dile Iudeia. Ma ikino sasana ga sel harara Barnabas iat bileng, kaie igom gil hobi. ¹⁴ Iesene ing be iou ga nes be pa di gale murmur hatakadosne no tutuno tano tahut na hininaawas, io, iou ga tange tane Pita ra matmataan ta ira haruat be, “Augo tike Iudeia ma sene paule lon haruat ma ira Iudeia. Pata. U lon haruat ma di ing pa dile Iudeia. Io kaie, paile takados be u hagut di ing pa dile Iudeia be di na lon haruat ma ira Iudeia.

Ira Iudeia ma di ing pa dile Iudeia, di bakut, God na kure be di takados ing be di nurnur tane Krai.

¹⁵ “Dait ira Iudeia, dait ira bulumenamur ta ira Iudeia. Pa dait le gar tike mes na huntunana ing dait ira Iudeia dait la kilkilam di be ira ut na

sana. ¹⁶ Iesene dait iat ira Iudeia, dait nunure be God pai nale kure be tikenong i takados ra matmataan tana ing be i murmur ira harkurai tane Moses. Pata. Na harkurai utana be i takados ing be i nurnur tane Krai Jisas. Io kaie, dait iat, dait te nurnur ter tane Krai Jisas waing God nage kure be dait takados ra matmataan tana. Ma ina kure ter hobi kinong ite nes no nudait nurnur ma pata be ite nes ira nudait gingilaan haruat ma ira harkurai tane Moses. Io kaie, dait te nurnur ter um tane Krai Jisas kinong dait nunure be God pai nale kure tikenong be i takados ing be i murmur ira harkurai tane Moses. ¹⁷ Io, dait sip um be God na kure be dait takados kinong dait naramon tane Krai. Be dait naramon tane Krai hobi, iesene i hanawat palai be dait sana bileng hoke di kike ing pa dile Iudeia, da tange hohaam? Da tange be Krai i lamus dait ura gilgil ira sana tintalen? Pata! Pata tutuno iat! ¹⁸ Ing be iou te ter tihigu tano mangana lilik be ira harkurai tane Moses di nage tale ura kurkure be iou takados, ma namur iou mur habaling di, io, iou hatutuno be iou tike ut na laka harkurai. ¹⁹ Ira harkurai tane Moses ga kure iou be ni mat. Io kaie, iou gom mat tano dades ta kike ra harkurai waing nige lon ura utane God. Iou te mat tikai ma ne Krai tano ula kabai. ²⁰ Ma pata be iou um nong i lon. Pata. Krai i lon tagu. Ma no mangana nilon tano palatamaigu kakarek iou lon ma ra nurnur tano Natine God nong ga sip iou ma igom ter leise no nuno nilon utagu. ²¹ Ing be God gor tale be na

kure be tikenong i takados ing be i murmur ira harkurai tane Moses, i nanaas ter be Krai ga mat bia mon. Iesene kakarek ra nugu nianga paile ngan hobi, kaie iou paile harus ise no harmarsai tane God. Pata. Iou tange be dait supi ter be na tabar bia mon dait ma no nuno harmarsai.”

3

God pai nale kure be dait takados ing be dait mur ira nuno harkurai, iesene ing be dait nurnur tane Krai.

¹ Ai! I hoke be tikenong te gil pinegil ta mu ira Galesia kaie mu ge manga ba! No hininaawas utano minat tane Jisas Krai tano ula kabai ga hanawat palai ra matmataan ta mu. ² Iou sip be ni nunure leh tike linge sene mon ta mu ma i horek. Hohaam, mu ga hatur kawase no Halhaaliena Tanuo kinong mu ga murmur ira harkurai tane Moses be kinong mu ga nurnur ta ing mu ga hadade? ³ Iou manga karup be mu manga ba hobi! No Tanuo ga hatahun ira numu sigar nilon. Hohaam balik be mu walwalar ura hatahutne hababane ira numu nilon ma ira numu baso iat? ⁴ Hohaam, ira haridan ing di ga hana tupas mu, di ga hana tupas bia mon mu? Pata. Iou lik be pa mu le lik be a linge bia mon di. ⁵ Hohaam, God la tamtabar mu ma no dades tano Tanuo ma ila gilgil ira dades na gingilaan na kinarup nalamina ta mu kinong mu murmur ira harkurai tane Moses? Pata. Sene be kinong mu ga hadade no tahut na hininaawas ma mu nurnur tana. ⁶ Hoke bileng Abraham.

Ira pakpakat tane God i tange be *“Abraham ga nurnur tane God ma ne God ga was leh no nuno nurnur be Abraham i takados ra matmataan tana.”*

⁷ Io kaie, i tahut be mu na palai be dong ing di hatur kawase ra nurnur, a bulumenamur tutuno tane Abraham di. ⁸ Ira nianga tane God di ga pakat ga huna tange be God na harkurai uta di ing pa dile Iudeia be di takados ra matmataan tana kinong di na nurnur. Io kaie, kike ra pakpakat ga huna harpir utano tahut na hininaawas ter tane Abraham horek: *“Metuma naramon tano num huntunana iou ni haidane ira huntunana bakut tano ula hanuo.”* ⁹ Io kaie, i palai um, be dong ing di nurnur, God na haidane di tikai ma ne Abraham no ut na nurnur.

¹⁰ Di bakut ing di la noh mur ter ira harkurai tane Moses be God na kure be di takados, io, di kis ter ra hena no tamat na harpadano tane God, kinong ira nuno nianga di ga pakat ie i tange horek: *“Di bakut ing pa di la murmur ira harkurai bakut ta ikin ra pakpakat, io, di na kis ter ra hena no tamat na harpadano tane God.”*

¹¹ Ma i manga palai um be God pai nale kure be tikenong i takados be ing i murmur ira harkurai tane Moses. Ma ikin i palai kinong ira nianga tane God di ga pakat i tange bileng horek: *“Nesi tikenong ing i nurnur, kaie God i kure be i takados ra matmataan tana, io, ikinong sene mon na lon.”*

¹² Io, no tintalen na mur harkurai dur paile haruat ta dahine ma no tintalen na nurnur. Pata. Kinong urah, *“Nesi tikenong i sip be na lon tano*

tintalen na mur harkurai, io, i supi ter be na gil hatikane kike ra harkurai tane Moses."

¹³ Iesene ma ra but na kunkulaan Kraiss ga kul halangalanga dait sukun no tamat na harpadano nong ira harkurai ga ter ta dait. Ma iga tale be na halangalanga dait hobi kinong iga pusak no nudait harpadano, hoke ira nianga tane God di ga pakat i tange horek: *"Be tikenong di hataba ie ra ula dahe, i kis ter ra hena no tamat na harpadano tane God."* ¹⁴ Ma ne Kraiss Jisas ga gil hobi be inage tabar di ing pa dile Iudeia ma no haridan God ga ter tane Abraham, be dait bakut ing dait nurnur dait na hatur kawase no Halhaaliena Tanuo nong God ga kukubus ter ta dait.

Ira harkurai tane Moses pa dile tale ura kapkap leise no kunubus God ga huna gil ie ma ne Abraham.

¹⁵ Ira hinsaagu tane Kraiss, iou ni tange tike nianga harharuat nong ila nganngan hobi ta ira kaba bungbung. Ing be airuo dur haut tike linge ma dur gil tike kunubus, pata tikenong i tale be na pales ie. ¹⁶ Hobi bileng ta ira kunubus tane God. God ga kukubus ter tane Abraham ma tano nuno bulumenamur. Io, ira nianga tane God di ga pakat paile tange be God ga kukubus ter *"ta ira nuno bulumenamur,"* be haleng. Pata. I tange be God ga kukubus ter *"tano nuno bulumenamur,"* be tikenong mon, ma aie Kraiss. ¹⁷ No pipilaina tutuno tano nugu nianga i horek. God ga gil no luaina kunubus

tikai ma ne Abraham. Ma aihet na maar ma aitul a sangahul na tinohon menamur, God ga ter ira harkurai tane Moses. Io kaie, kike ra harkurai paile tale be na kap leise ikino kunubus God ga huna gil. Pata. No luaina kunubus i tur dades ter. ¹⁸ Io, ma da tange hohaam utano haridan God ga tange be na tabar ira nuno matanabar me? Ing be ikino haridan i hanawat metuma naramon ta ira harkurai tane Moses, io, i palai be paile tale ura hinanawat metuma naramon ta ikino luaina kunubus. Iesene paile tutuno. God te tabar bia mon Abraham ma ikino haridan metuma naramon ta ikino kunubus.

¹⁹ Io kaie, urah ira harkurai tane Moses di ga hanawat? No luaina kunubus gate kis ter iesene God ga ter bileng kike ra harkurai ura hamanis be a mangana tintalen so i sana. Ing be pata ta harkurai pa dait nale nunure be a mangana tintalen so i lake harkurai, kaie i sana. Ma kike ra harkurai di ga dades tuk ter tano hinanawat tano bulumenamur tane Abraham, ikino bulumenamur nong God ga gil no kunubus ma ie. Ma ira angelo di ga ter leise kike ra harkurai tane God ter ta tikenong nalamini, ma aie balik ga ter ta ira matanabar. ²⁰ Ma tike turadi nalamini paile tur ura harahut sene tike palpal. Iesene God aie tikenong sene mon.

God ga ter ira harkurai ura lamlamus dait ukaia hone Krai.

²¹ Io, ing be da tange hobi, hohaam, i nanaas be ira harkurai tane Moses di harus ise ira linge God

te kukubus ter ta dait? Pata tutuno iat! Io, ing be God ga ter ira harkurai ing i tale ura haralon, tutuno sakit, God gor kure be di takados ing di mur kike ra harkurai. ²² Iesene ira nianga tane God di ga pakat i tange be ira sana tintalen te hiis kawase no ula hanuo bakut ma i kis ter hobi. Urah? Waing God na tabar dong ing di nurnur ma ira linge igate kukubus ter ta di. Ma ina tabar di hobi kinong di nurnur iat tane Jisas Krai.

²³ Nalalie ta ing ikin ra tintalen ura nurnur ga hanawat, ira harkurai tane Moses di ga hiis kawase dait. Ma kike ra harkurai ga hiis kawase dait tuk ter tano pana bung be ikin ra tintalen na nurnur ga hanawat puasa. ²⁴ Io kaie, ira harkurai di ga kure kawase dait ura lamlamus dait tupas Krai waing God nage kure be dait takados ing be dait nurnur tane Krai. ²⁵ Ma no pana bung ura nurnur te hanawat um, kaie ira harkurai pa di nale kure kawase habaling dait.

Pa dait le tultule baling. Dait ira natine God.

²⁶⁻²⁷ Io, mu bakut ing mu nurnur, mu ira natine God kinong mu bakut ing di gate baptais mu tane Krai mu te hanawat tikenong ma ie, i hoke be mu te sigasige ma ne Krai. ²⁸ Ira Iudeia ma di ing pa dile Iudeia, di haruat mon. Ira tultule ma di ing pa dile tultule, di haruat bileng mon. Ma i ngan hobi bileng ta ira tunana ma ira haine. Urah, kinong mu bakut mu tikenong mon naramon tane Krai Jisas. ²⁹ Ma ing be mu gar tane Krai, io, mu ira bulumenamur

tane Abraham ma mu na hatur kawase ira linge haruat ma no kunubus tane God.

4

¹ Ma iou ni ianga bileng uta tike bulu nong na hatur kawase ira linge bakut tano Tamana namur. A tutuno ing a bulu baak ie ira linge bakut a nuno, iesene paile mes ta tike tultule. ² Ing be a bulu baak ie ari turadi di la balbalaure ie ma di la kurkure ie tuk ter tano pana bung be no Tamana gate kukubus ter be pa di nale gil habaling hobi. ³ Ma hoke bileng dait. Be dait ga not no bulu ta ira nudait lilik utane God, ira not no linge dait ga nunure uta ikin ra ula hanuo ma dait ga mur, di ga hiis kawase dait. ⁴⁻⁵ Iesene be no pana bung ga hanawat haruat ma no lilik tane God, io, iga tule no Natine, tike haine ga kaho ie. Ma iga tamat menapu ta ira harkurai tane Moses be na kul halangalanga dong ing di ga kis menapu ta kike ra harkurai. Ma iga gil hobi be Mama na halon hapatangen dait be a natine. ⁶ Io, i tutuno be mu ira natine God. Io kaie, God te tule no Tanuana no Natine utuma ra tinga dait ma i tato huat be, "Mama, nugu Mama!" ⁷ Io kaie, pa mu le ira tultule baling um. Pata. Mu ira natine. Ma ne God na tabar mu ma ira linge i haruat be ira natine na hatur kawase kinong mu ira natine iat.

⁸ Nalalie ing be mu pai gale nunure God, ira mangana tanuo ing pa dile God tutuno di ga hiis kawase mu. ⁹ Iesene kakarek mu nunure God, be i tahut dak be ni tange be God i nunure mu.

Io kaie, ura biha be mu ura taptapukus baling ter ta kike ra malmalungana tanuo? Mu sip be di na hiis kawase habaling mu? ¹⁰ Maris, i nanaas be di te hiis kawase habaling mu kinong i palai be mu la murmur timaan di ira harkurai ta ira mangana tamat na bung, ira sigar teka, ira tinohon na nian, ma ira mes na mangana tinohon bileng. ¹¹ Iou burburut uta mu kinong i nanaas dak be iou te hasurum ira nugu dades uta mu.

No tingane Pol ga manga ngaangel uta di ira Galesia.

¹² Ira hinsaagu tane Kraiss, iou manga saring mu be mu na langalanga sukun ira harkurai ho iou kinong iou ga ngan hoke mu nalalie. Ma pa mu gale gil tike sasana tagu. ¹³ Ma mu palai ter be iou ga huna harpir ma no tahut na hininaawas ta mu kinong iou ga maset. ¹⁴ Ma a tutuno be no nugu minaset ga hatirih mu, iesene pa mu gale malentakuane iou ma pa mu gale harus ise iou. Pata. Mu ga bala leh iou hoke be iou tike angelo tane God, be hoke be iou Jisas Kraiss iat. ¹⁵ Mu ga manga laro! Ira numu gungunuama kanaia ha? Iou tange ra tutuno be mu gor luar leise ira kaluara mata mu ma mu nage ter tagu ing be mu gor tale. ¹⁶ Hohaam, i nanaas be iou te hanawat hoke no numu ebar kinong iou ga hinawase mu uta ira tutuno God te hapuasne?

¹⁷ Di ira mes di walar ura lamlamus mu ter ta di ma ra tamat na baso. Iesene ing be di gilgil hobi, a sana tintalen di gil. Di sip be di na tur

bat mu ura murmur mem waing mu na baso mur di. ¹⁸ Ma i tahut be ari na lamus mu ma ra baso ing be di sip be di na harahut tutuno mu. Ma ing be iou paile kis tikai ma mu ma ari di sip be di na harahut mu hobi, io, i tahut bileng. ¹⁹ Ira natigu, tike pana baling iou hoke tike haine i ura kinakaho. Iou kap ra tamat na ngunngutaan uta mu tuk ter be no tintalen tane Kraiss na tahuat naramon ta mu. ²⁰ Iou manga sip be iou gor tale be ni kis tikai ma mu kakarek ma iou pa nigele supi ura nianga dades ta mu hobi. Iesene iou ngangao kinong iou ni gil bihane ie inage tahut?

Ira natine Sara ma ira natine Hagar.

²¹ Mu ing mu sip be mu na kis menapu no dades ta ira harkurai tane Moses, iou ura tirtiri mu tike linge. Mu palai uta ira linge ira harkurai tane Moses di tange, be pata? Iou lik be pata. ²² Iou tange hobi kinong ira pakpakat di hinawas be airuo ira natine Abraham. Tikenong tano haine na tultule ma tikenong tano haine nong i langalanga sukun ira tirih gar na tultule. ²³ Di ga kaho no natine no haine na tultule hoke ira haine di la kakaho hobi. Iesene di ga kaho no natine no haine nong i langalanga kinong God ga kukubus ter hobi.

²⁴ Io, i tale be da kap tike mangana pipilaina metuma naramon ta ikin. Karek ira iruo haine dur haruat ma airuo kunubus. Tike kunubus metuma ra uladiah Sinai ma ira natine ira tultule. Ma ikin ra kunubus aie ne Hagar. ²⁵ Io, ikin ra Hagar nong i haruat ma no kunubus metuma tano uladiah Sinai tusu Arebia, aie bileng i haruat

ma no taman Ierusalem katiak. Urah, kinong Ierusalem ma ira natine di ira tultule bileng. ²⁶ Iesene no Ierusalem tuma nalu i langalanga sukun ira tirih gar na tultule. Ma aie no etna dait. ²⁷ Ma no nianga tane God ing di ga pakat ie i hatutuno ikin be i tange horek tane Sara, “Augo ra hintu, nu laro!

Paule kilingane ra ngunngutaan na kinakaho iesene i tahut be nu kakongane ma ra gungunuama.

Urah, i tutuno be no num tunana te hana talur ugo,

iesene ira natim di na haleng balik tano haine nong no nuno tunana i kis ter baik ma ie.”

²⁸ Io, mu ira hinsaagu tane Krai, mu hoke ne Aisak. Mu ira natine God kinong God ga kukubus ter hobi. ²⁹ Taitus ikino pana bung no bulu nong Hagar ga kaho ie hoke ira haine di la kakaho hobi, io, ikino bulu ga haragawai ta nong Sara ga kaho ie ma ra harharahut tano Halhaaliena Tanuo. Ma i ngan bileng hobi katiak. ³⁰ Iesene ira nianga tane God di ga pakat i hamanis be pai nale ngan hobi hatikai. I tange horek: *“Nu tule leise no haine na tultule tikai ma no natine. Urah, kinong no natine tano haine na tultule pai nale kap ta linge tano nudur Mama. Pata. No natine sene no haine nong i langalanga sukun ira tirih gar na tultule na kap.”* ³¹ Io kaie, ira hinsaagu tane Krai i palai be dait paile natine no haine na tultule. Pata. Dait ira natine no haine nong i langalanga sukun ira tirih gar na tultule.

4:26 Hibru 12:22; Ninanaas 21:2,10   **4:27** Ais 54:1   **4:28** Rom 9:7   **4:29** Stt 21:9-10; Jon 8:35

5

Dait langalanga sukun ira harkurai tane Moses.

¹ Krais ga halangalanga dait sukun ira harkurai tane Moses waing dait na langalanga talur ra dades ta kike ra harkurai. Io kaie, mu na tur dades kaia ma waak mu bala leh kike ra harkurai be na hiis kawase habaling mu.

² Mu na hadado baak! Iou Pol, iou hinawase mu be ing mu na bala ter tari ura kutkut ira palatamai mu haruat ma ira harkurai tane Moses, io, Krais pai nale tale be na kure be mu takados ra matmataan tana. ³ Iou hakatom habaling mu tiketike ing mu bala ter di be di na kut ira palatamai mu. Ing be mu na gil hobi mu na manga supi bileng be mu na mur ira harkurai bakut tane Moses. ⁴ Mu ing mu walwalar be mu na mur ira harkurai tane Moses waing God na kure be mu takados ra matmataan tana, io, mu te kutus leh mu talur Krais. Mu te puko talur leh ira mangana matanabar ing God i tabar bia mon di ma no nuno harmarsai. ⁵ Iesene mem kis nanahe ma ra nurnur utano haridan God na tabar mem ma ie. Ma ina gil hobi kinong ite kure be mem takados ra matmataan tana. Ma tano Halhaaliena Tanuo mem kiskis kawase kike ra haridan ma ra nurnur. ⁶ I tale be ni tange hobi kinong ing be dait kis ter tane Krais, io, a linge bia mon be da kut ira palatamai dait be pa da kut. Tike linge sene mon i tamat. Ma i horek: dait nurnur tane Krais ma ikin i palai kinong dait harmarsai harbasié ta dait.

⁷ Ira numu nilon ga hanana timaan. Nesi ga habatbat mu kaie pa mu gom taram ira tutuno ing God te hapuasne ta dait? ⁸ Ikinong ra mangana harlewen pai gale hanawat metuma ho nong ga tato mu. ⁹ I tutuno hoke da tange, “A da pet na is mon i haruat ura halalet no kudulena katano beret.” ¹⁰ Iesene iou nurnur ter ta mu kinong dait kis ter tane Krai. Iou nurnur be pa mu nale kap tike mes na lilik ma be God na hapadano nesi ta tikenong i hangangao mu hobi. ¹¹ Ma hohaam utagu, bar hinsaagu tane Krai? Be i tutuno be iou harpir baak be da kut ira palatamai di tari, io, ura biha di haragawai baak tagu? Ing be gor tutuno hobi, no nugu hinarpir utano kabai tane Krai pai nale taram saasa ta ira nudi hinadado. ¹² Ma hohaam ta dong ing di harpir be da kut ira palatamai di tari ma di hgae ira numu nurnur hobi? Ing be di lik be no tintalen na kut palatamai di i harahut di, io, waak di kut leise mon ta dahine ta di. Pata. Na tahut be di na manga kut hgae habaling iat di!

¹³ Io, mu ira hinsaagu tane Krai, God ga tato mu waing mu nage langalanga sukun ira harkurai tane Moses. Iesene waak mu lik be mu langalanga sukun kike ra harkurai kaie i tale mu be mu na gil haruatne ira sana palpal naramon ta mu. Pata. Iesene na tahut be mu na tultule ma ra tintalen na harmarsai harbasie ta mu. ¹⁴ Ma i tale be ni tange hobi kinong dait na gil haruatne ira harkurai tane Moses bakut ing be dait na taram ikin ra harkurai. Ma ikin ra

harkurai i tange horek: “*Nu marse tikenong hoke u marse habaling iat ugo.*” ¹⁵ Iesene ing be mu harngangar ma harubu harbasie ta mu, mu na harbalaurai timaan, mu nahula haliare habaling mu.

Ira tintalen tano sana palpal i mes harbasie ta ira puspusno tano Halhaaliena Tanuo.

¹⁶ Io, no surno ta ira nugu nianga horek: mu na hanana ma no Halhaaliena Tanuo ma pa mu na gil haruatne ira sinisip tano sana palpal naramon ta mu. ¹⁷ Na ngan hobi kinong ira sinisip tano sana palpal i mes harbasie ta ira sinisip tano Halhaaliena Tanuo. Ma no Tanuo na sip ira linge i mes harbasie ta ing no sana palpal i sip. Dur la harubu harbasie ta dur kaie pa mu le tale be mu na gil haruat ma ira numu bilai na sinisip. ¹⁸ Iesene be ing no Tanuo i lie ta mu, no dades ta ira harkurai tane Moses pai nale kure mu.

¹⁹⁻²¹ Io, ira tintalen tano sana palpal di palai ma di horek: a tintalen na ninohon tikai ma tikenong gar na mes, ira bilingana tintalen, ira tintalen na hilawa, a tintalen na lotu tupas ira god harabota, a tintalen na gil pinegil, a tintalen na malmalentak, ira hargor, a bala ngungut uta ira bilai na linge tike mes i hatur kawase, ira ngalngaluan, a tintalen na gumut, a tintalen na hargor, a tintalen na kis harpaleng, a tintalen na nes kalak linge gar na mes, a tintalen na minamo ma ra ul ba, ma ari mes na mangana tintalen bileng hobi. Iou hakatom mu hoke iou ga gil

nalalie, be nesi tikenong la gilgil hobi, pai nale salo tano kingdom tane God.

²²⁻²³ Iesene ira puspugno no Halhaaliena Tanuo i horek: a sinisip ukaia ta ira mes, a gun-gunuama, a malum, a bala mat, a harmarsai, ira bilai na tintalen, a tutuno na tintalen, a tintalen na matien na turadi, ma a tintalen na harbalaurai tano nuno sipsip. Pata ta tike harkurai na tur bat kike ra tintalen hobi. ²⁴ Dong ing di gar tane Krai Jisas, no sana palpal naramon ta di tikai ma ira nuno namnamas, di te tut ter ie ra ula kabai. ²⁵ No Tanuo ga halon dait, kaie i tahut be dait na murmur no Tanuo. ²⁶ Waak dait hatamat habaling dait. Waak dait hangalngaluan harbasiane dait. Ma waak dait bala ngungut harbasie ta dait uta ira bilai na linge tikenong i hatur kawase.

6

Dait na harahut harbasiane dait ma ira nudait tirih.

¹ Ira hinsaagu tane Krai, ing be mu nunure leh be tikenong te gil tike sasana, io, mu ing mu manga murmur no Tanuo, i tahut be mu na harahut ie be na bilai baling. Iesene mu na gil hobi hoke ira matien na turadi. Ma mu na balaure habaling mu, mu nahula puko ta ira harwalar. ² Ma mu na pusak harbasiane ira numu mangana tirih hobi. Ing be mu na gil hobi, mu na gil haruatne no harkurai tane Krai. ³ Io, ing be tikenong i lik be aie iat um, ma sene be

---

5:24 Rom 6:6; Kolose 3:5

5:26 Pilipai 2:3

6:1 Matiu 18:15

6:2 Rom 15:1

pata mon, i hakale habaling iat ie. ⁴ Ma tiketike na nes mur ira nuno tintalen iat be i bilai be i sana. Ing be na gil hobi na tale be ina laro ta ira nuno bilai na tintalen. Waak be i manga lilik ta ira mangana gingilaan ta ira mes. ⁵ Urah, kinong tiketike na pusak ira tirih iat ta ira nuno tintalen.

Dait na gil ira bilai na tintalen ura kapkap ira bilai na kunkulaan.

⁶ Nesi tikenong da hausur ie uta ira nianga tane God, na tahut be na ter ira bilai na harharahut ta ikino nong i hausur ie.

⁷ Waak mu hakale habaling mu. Paile tale be da hasakit tane God. Urah, kinong aso ing tikenong i so, i kil habaling iat. ⁸ Nesi tikenong i saaso tano nuno nilon haruat ma ira sinisip tano sana palpal naramon tana, io, na kil habaling ira linge na minat mekaia hono sana palpal. Iesene nesi tikenong i saaso tano nuno nilon haruat ma ira sinisip tano Halhaaliena Tanuo, io, na kil habaling ira linge na nilon hathatikai mekaia hono Tanuo. ⁹ Io, waak dait malmalungo ura gilgil ira tahut kinong ing be pa dait nale malmalungo sukun kike ra tahut na tintalen, a pana bung kanaia ing dait na kil ira puspusno no nudait mangason. ¹⁰ Io kaie, kakarek iat baak ing i tale dait ura gilgil ira bilai, i tahut be dait na gilgil hobi ta ira turadi bakut. Sene be na manga tahut sakit be dait na gil ira bilai naramon ta ira kaba ut na nurnur.

No kabai tane Kraisaie sene mon no tamat na linge.

¹¹ Io, mu na nes ira tamat na pakpakat iou pakpakat kakarek ma no lumagu iat. ¹² Di ira tena mur harkurai tane Moses, di ura sunsunang mu be mu na mur no tintalen na kut palatamai mu, waing ira Iudeia di nage pirlet di utano nudi pinapalim nalamin ta mu, be kike ra Iudeia di nahula haragawai ta di pane no nudi nurnur tane Kraiss sene mon. ¹³ Di iat ing di murmur no harkurai ura kut palatamainari, pa di lale murmur ari mes na harkurai tane Moses. Iesene di sip be mu na haut leh tari be da kut ira palatamai mu waing di nage latlaat uta ira palatamai mu. ¹⁴ Tutuno sakit, iou paille sip be ni latlaat hobi. Iesene iou sip be ni let sene mon no kabai tano nudait Watong Jisas Kraiss. Kaia ra ula kabai iou ga mat talur ira tintalen tano ula hanuo ma kike ra tintalen di ga mat talur iou. ¹⁵ Ma be da kut ira palatamai dait be pa dile kut, a linge bia mon. Iesene no linge tamat be dait a sigar na hakhakisi tane God. ¹⁶ Ma dong ing di na hanana haruat ta ikinong ra nugu nianga, io, iou saring God be na ter ra malum ma ra harmarsai ta di ma tano Israel tane God.

¹⁷ Io, waak um tikenong be na hapurpuruan habaling iou kinong ira hora manuo tano palatamaigu di hamanis be iou gar tane Jisas.

¹⁸ Ira hinsaagu tane Kraiss, iou sasaring be no harmarsai tano nudait Watong Jisas Kraiss na kis tikai ma ira tanua mu. Amen.

No Tahut na Hininaawas
The New Testament in the Sokarek dialect of the
Patpatar language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sokarek long Niugini

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sokarek (Patpatar)

Dialect: Sokarek

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Jul 2024 from source files dated 13 Dec 2023

bbc4ab7d-0dcb-5ad0-909b-47e9fb251f1b